

[Undervisnings- og forskningsministeren]

Jeg vil gerne sige tak for en overordentlig positiv modtagelse af lovforslaget og glæder mig til at få det vedtaget, måske endda enstemmigt.

Jeg vil svare på et par spørgsmål.

Først spurgte fru Hanne Thanning Jacobsen til beskæftigelsen. Det er et vældig godt spørgsmål. Udsigterne er ikke alt for gode, og derfor er der brug for at sige til skolerne, at de så at sige dag og nat bør tænke over, hvordan vi sikrer, at vi ikke får for mange arbejdsløse blandt de færdiguddannede. Det gælder i øvrigt også husholdningsøkonomuddannelsen – jeg kan næsten ikke huske, hvad den hedder, den har skiftet navn så mange gange – der også har beskæftigelsesproblemer. Det er der desværre mange steder, og vi må alle steder være meget opmærksomme på det.

Så spurgte fru Pia Dahl, om der her som andre steder løbende sker besparelser. Svaret er ja. Skolerne hører under et direktorat – Direktoratet for de Videregående Uddannelser – som i gennemsnit de sidste 7 år har udvist produktivitetstigninger på op mod 20 pct., og på seminarieområdet er der tale om betydelige produktivitetstigninger eller besparelser, alt efter hvad man nu vil kalde det, og det kommer naturligvis også til at påvirke disse skoler.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 22:

Forslag til folketingsbeslutning om Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.

Af Rahbæk Møller (SF), Frank Jensen (S) og Lysholm Christensen (KRF) m.fl.
(Fremsat 7/11 89).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Det er nødvendigt inden for den nærmeste tid at tage stilling til Landbohøjskolens fremtid. Højskolens nuværende bygningsmæssige situation er uholdbar. Mange af bygningerne er mere eller mindre nedslidte. Pladsforholdene er dårlige. Der er et presserende behov for at forbedre bibliotekets forhold.

På trods af alt dette har jeg tøvet med at sætte ombygninger i gang på Frederiksberg, for jeg ønskede ikke at bruge penge på kortsigtede lappeløsninger. Der skal investeres i Landbohøjskolen, men der skal investeres på en sådan måde, at vi får en højskole, der kan leve op til fremtidens krav.

Det er nødvendigt, at vi i de kommende år styrker den fødevareteknologiske forskning for at forstærke landbrugets og fødevarerindustriens rolle som vækstfaktor i dansk økonomi, og opbygningen af den bioteknologiske forskning skal fortsættes. På begge disse områder skal fremtidens landbohøjskole kunne være med og spille en rolle.

Fremtidens landbohøjskole skal have stærke relationer til de erhverv, der betjener sig af højskolens forskning og uddannelser, og samarbejdet mellem højskolen og Landbrugsministeriets forskningsinstitutioner bør intensiveres, så vi får mest muligt ud af ressourcerne.

Der er et særligt behov for at styrke forbindelsen til den landbrugsministerielle forskning vedrørende husdyrbrug og planteavl, som vil blive flyttet til Foulum.

Spørgsmålet om Landbohøjskolens fremtid er således ikke kun et spørgsmål om bygninger, men i lige så høj grad om styrkelse af nye uddannelses- og forskningsaktiviteter samt udvidet samarbejde med andre institutioner og med erhvervet.

Hvad de fysiske rammer angår, er der tale om et valg mellem to indlysende muligheder: Enten skal vi have en gennemgribende modernisering af højskolen på Frederiksberg, eller også skal der opbygges en ny landbohøjskole eller et landbrugsuniversitet i Jylland i tæt kontakt med dels Århus Universitet, dels forskningsinstitutionerne i Foulum.

Begge løsninger indebærer betydelige udgifter for staten. Der må derfor ske en omhyggelig

[Undervisnings- og forskningsministeren]

afvejning af omkostninger og gevinster ved de forskellige løsninger. Regeringen vil først fremlægge en plan for Landbohøjskolens fremtid, når denne afvejning er foretaget.

Det er min vurdering, at det nødvendige tætte samarbejde mellem Landbohøjskolen, Landbrugsministeriets forskning og erhvervet bedst opnås, hvis Landbohøjskolen flyttes til Jylland, men omkostningerne ved en flytning er så store, at det ikke er umiddelbart givet, at fordelene ved flytningen kan begrunde den store investering. Det er det, der skal vurderes meget grundigt, før regeringen kan fremlægge en samlet plan.

For et enkelt af Landbohøjskolens aktivitetsområder, nemlig mejeriuddannelsen, findes der allerede en gennemarbejdet plan. Mejeriernes Fællesorganisation har foreslået, at mejeriforskningen og mejeriingeniøruddannelsen samles i Århus. Det kan ske ved, at Statens Mejeriforsøg i Hillerød overføres til et nyt mejeriforskningsinstitut, som mejerierne vil etablere i Århus, samtidig med at mejeriingeniøruddannelsen flyttes fra København til Århusområdet.

Forslaget om flytning af mejeriuddannelsen har været til høring i Det Forskningspolitiske Råd og i Det Faglige Landsudvalg for de Naturvidenskabelige Uddannelser. Af svarene fremgår, at begge de rådgivende organer finder, at en gennemførelse af forslaget vil medføre fordele for mejeriuddannelsen. Begge organer peger på behovet for en samlet plan for Landbohøjskolens fremtid.

Jeg vil som nævnt fremkomme med en sådan plan, men jeg mener ikke, at overvejelserne om en samlet plan bør forsinke gennemførelsen af forslaget om samling af forskning og højere uddannelse på mejeriområdet i Århus. Denne samling af forsknings- og uddannelsesressourcerne på mejeriområdet indebærer nemlig så indlysende fordele, at den under alle omstændigheder bør gennemføres. Det vil ikke være muligt at give mejeriingeniøruddannelsen så gode forhold på Frederiksberg, som den nu vil kunne få i Århus.

Derfor vil jeg og landbrugsministeren gå til Finansudvalget for at få tilslutning til at gennemføre samlingen af mejeriforskning og -uddannelse i Århus. Denne samling af ressourcerne, hvor Undervisningsministeriets, Landbrugsministeriets og erhvervets forskning samles på ét sted, og hvor alle parter bidrager til fi-

nansieringen, bør kunne danne forbillede for Landbohøjskolens øvrige fagområder.

Hvis vi skal flytte Landbohøjskolen til Jylland, kræver det et tæt samarbejde mellem ministerierne og erhvervet også om finansieringen, sådan som det sker på mejeriområdet.

Jeg vil gerne understrege, at jeg ikke ønsker at ødelægge den helhed, som Landbohøjskolen udgør, men der er ikke mening i at investere større beløb i at beholde mejeriuddannelsen i København, når mejeriforskningen flytter til Århus. Flytningen af dette specielle område foregriber ikke en samlet plan for Landbohøjskolens fremtid.

Jeg kan fuldt ud tilslutte mig beslutningsforslagets første led, da det også er regeringens politik snarest at fremlægge planer for Landbohøjskolens fremtid. Derimod ser jeg ingen grund til at udsætte en beslutning om den samling af dansk mejeriforskning og -uddannelse i Århus, som jeg har lagt op til. Jeg kan derfor ikke tilslutte mig beslutningsforslaget i dets helhed.

Frank Jensen (S):

Dette beslutningsforslag er fremskyndet af den uafklarede situation, der nu igennem flere år har hersket vedrørende Landbohøjskolens fremtid.

Jeg er glad for, at ministeren var enig i hvert fald i væsentlige dele af det beslutningsforslag, som Socialdemokratiet, SF og Kristeligt Folkeparti har fremsat til behandling her i folketingsalen i dag.

Ministeren indledte sin tale med at sige, at der skal træffes en afgørelse om KVL's fremtid. Vi mener, at den uvished, der i dag hersker, er dræbende for KVL's daglige undervisnings- og forskningsforpligtelse og arbejde. Der må en politisk afklaring til nu og her. Det er uholdbart for de studerende og de ansatte og også for erhvervet, at man ikke kender KVL's fremtidige placering på landkortet. Den politiske beslutning må træffes hurtigst muligt.

Ministeren var enig i, at Landbohøjskolens bygningsmæssige masse i dag er i forfald på mange områder; der skal både investeres i den nuværende bygningsmasse, og der skal gives et nyt bibliotek til Landbohøjskolen. Baggrunden for, at KVL er kommet i den situation, er jo, at ministeren ikke har ønsket at anvende den rapport, som ministerens egne embedsmænd var

[Frank Jensen]

med til at udarbejde sammen med KVL, som blev fremlagt i 1985, og som påpegede, at det var nødvendigt at investere 325 mio. kr. i bygningsmassen på KVL i 1985-priser. Det er rigtigt, at ministeren siden 1985 har tøvet, og det er det, der har gjort situationen så uholdbar for Landbohøjskolen i dag.

Ministerens siger, at der nu foreligger et beslutningsgrundlag, der gør, at ministeren er i stand til at træffe en afgørelse om mejeriingeniørernes fremtidige fysiske placering, altså en placering, der ligger væk fra den nuværende landbohøjskole på Frederiksberg, og placere dem i Århus.

Når man ser på den rådgivning, som ministeren har fået fra de kompetente rådgivende organer, ser det betydelig anderledes ud end det, ministeren i dag fortæller Folketinget.

I det høringssvar, som er afgivet fra Det Forskningspolitiske Råd, står der:

»Indledningsvis skal rådet understrege, at der på nuværende tidspunkt ikke foreligger et materiale, som i en gennemanalyseret og dokumenteret form gør det muligt at tage stilling til de forskningsmæssige konsekvenser for KVL af en udflytning af en af KVL's uddannelser. Der savnes således en samlet analyse af KVL's situation som jordbrugs- og veterinæruniversitet i Danmark, ligesom spørgsmålet om sammenhængen med de øvrige jordbrugs- og veterinærvidenskabelige miljøer ej heller er belyst. Det er i øvrigt rådets opfattelse, at der forskningsmæssigt er behov for et samlet jordbrugsuniversitet i Danmark.«

Det råd, som ministeren her har fået fra det nyoprettede forskningspolitiske råd, går stik imod det, ministeren siger til os i dag: at der nu eksisterer et dokumenteret beslutningsgrundlag, der gør det muligt at fjerne én af KVL's nuværende uddannelser.

Ser man på, hvilke andre råd ministeren har fået, har ministeren fra FLUNA fået det råd at fastholde KVL som en samlet institution.

Ministerens har også fået det råd fra erhvervet, nemlig fra Landbrugsraadet, at fastholde KVL som en samlet institution. Det samme har Det Forskningspolitiske Råd givet udtryk for ved at sige, at det er nødvendigt, at Danmark på grund af de forskningsmæssige og erhvervs-mæssige bindinger fastholder et samlet jordbrugsuniversitet i Danmark.

Ser man på verden omkring os, er det netop de tiltag, der nu er i gang i Norge, hvor man efter dansk model er ved at etablere eller har planer om at etablere et egentligt jordbrugsuniversitet. Senest har vi fået oplyst, at også franskmændene nu er i gang med at samle deres veterinærvidenskabelige uddannelser og forskning i et egentlig jordbrugsuniversitet i Paris.

Vi mener derfor, at ministeren bør tøve en kende, når det drejer sig om at splitte KVL op. Ministeren bør derfor lægge sig i selen og fremlægge det dokumenterede materiale, der gør Folketinget i stand til at træffe en afgørelse om KVL's placering på Danmarkskortet hurtigst muligt.

Vi ønsker, at ministeren i dag giver en meddelelse til Folketinget om, hvornår en sådan beslutning vil være mulig at tage for Folketinget.

Den socialdemokratiske folketingsgruppe har ikke i dag taget stilling til den fremtidige geografiske placering af KVL, men vi ønsker at fastholde KVL som et samlet jordbrugsuniversitet i Danmark.

Eva Møller (KF):

Det beslutningsforslag, vi nu har til behandling, drejer sig om Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles fremtid. Jeg vil gerne sige, at det for Det Konservative Folkeparti er helt afgørende, at vi finder en samlet plan, at vi har en helhedsløsning og en overordnet løsning, inden vi foretager os noget. Det er i øvrigt ikke noget, der for os er specielt for spørgsmålet om Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, det gælder på alle områder, at vi er imod det, man vist efterhånden med et standardudtryk i politik kalder for hovsaløsninger. Derfor er det altså for os væsentligt, når der træffes en beslutning på dette felt som på andre, at de løsninger, vi vælger, er sagligt underbyggede, at der er foregået en lang række undersøgelser, inden man går i gang. Det finder vi også er det, der skal ske på området her, og vi har lige så lidt, som jeg kunne forstå at Socialdemokratiet havde det i den konservative gruppe truffet nogen beslutning om, hvordan det skal ske. Vi mener ikke, at vi har det beslutningsgrundlag, hvorpå vi kan træffe en beslutning om, hvad der skal være fremtiden for Landbohøjskolen. Det, der for os i hvert fald som et minimum skal ind i sådanne overvejelser, er spørgsmålet om økonomien. Hvad koster det at bevare og udbygge den nu-

[Eva Møller]

værende Landbohøjskole, så den kan fungere? Eller hvis vi skulle gå den anden vej rundt: Hvad vil en overflytning til et andet sted koste? De to ting skal hænge sammen, undersøges begge dele, hvis vi vil gøre noget sådant, når vi taler om økonomien. Vi skal sikre, at vi kan få gode bygninger, som kan være velfungerende såvel i relation til undervisning af de studerende som i relation til den forskning, der skal finde sted. Vi skal sikre, at der er tilknytning til andre relevante forskningsmiljøer, både naturvidenskabelig forskning, levedsmiddelforskning, bioteknologisk forskning og alt, hvad der ellers kan være. Vi skal foretage en undersøgelse over, hvorvidt det er rigtigt, at vi beholder en landbohøjskole samlet eller delt. Der har i Danmark været tradition for en samlet landbohøjskole, men på en række andre områder har vi ikke den tilsvarende tradition. Det er også en af de ting, man skal undersøge. Vi skal vel i øvrigt generelt set undersøge spørgsmålet om centralisering eller decentralisering af alt i Danmark. Alle disse ting mener vi skal indgå i beslutningsgrundlaget, og vi mangler en række af oplysningerne og føler os derfor på nuværende tidspunkt ikke i stand til at tage stilling til, hvad vi på lang sigt vil med Landbohøjskolen.

Jeg ved ganske vist heller ikke helt præcist, hvad Socialistisk Folkeparti og Kristeligt Folkeparti lægger i ordene om, at man snarest skal træffe en beslutning, men det kan vi vel formentlig få afklaret i løbet af udvalgsarbejdet. For os er det som sagt væsentligt, at alle de relevante oplysninger foreligger, inden vi træffer beslutningen, men vi vil gå ind til et sagligt og positivt udvalgsarbejde.

Hanne Severinsen (V):

Landbohøjskolen er en vigtig del af det danske samfunds forskning og uddannelse, og der er ingen tvivl om, at den fødevareteknologiske forskning og den bioteknologiske forskning har en stor fremtid for sig. Det skulle jo gerne være sådan, at et landbrugsland som Danmark bliver banebrydende på det område. Det er vi på nogle områder. Vi skulle gerne være det på mange flere. Hvis beslutningsforslagets intention er at styrke disse ting, er jeg fuldkommen enig. Der er ingen tvivl om, at dér har vi virkelig også eksportmuligheder og i det hele taget eksport af knowhow. Derfor er det også så vigtigt, at der er gode relationer til det erhverv, som Landbo-

højskolen også betjener, og gode relationer til Landbrugsministeriet, som også foretager forskning på disse områder. Derfor kan man sige, at Foulum, som ligger i nærheden af Århus, jo er dér, hvor nu Landbrugsministeriets forskning først og fremmest kommer til at foregå. Derfor kunne der selvfølgelig være en idé i uden videre at sige, at Landbohøjskolen bør ligge i Århus. Men som ministeren også sagde: Vi har ikke oplysninger nok til at kunne tage den beslutning på nuværende tidspunkt.

Vi er fuldstændig enige i den første del af forslaget, nemlig at der skal tages stilling til Landbohøjskolens fremtid. Det er fuldkommen rigtigt. Der skal tages stilling, og det er bl.a. også derfor, at ministeren har tøvet med at lave de helt nødvendige ombygninger og forbedringer, som der skulle til, hvis vi på nuværende tidspunkt vidste helt sikkert, at Landbohøjskolen skulle blive på Frederiksberg. Men det ved vi altså ikke, og det er netop derfor, at vi ikke kan sige på nuværende tidspunkt, at Landbohøjskolens fremtid bliver sådan og sådan, men det vil vi meget hurtigt kunne, er jeg overbevist om, fordi der netop i Undervisningsministeriet foregår en lang række undersøgelser af alle de økonomiske konsekvenser, der er dels ved at flytte Landbohøjskolen, dels ved, at den skal blive på Frederiksberg.

Vi vil se meget nøje på de tal, og der er da ingen tvivl om, at der kunne være mange spændende perspektiver i, at de forskellige afdelinger efterhånden efter en samlet plan blev flyttet et andet sted hen, hvor der måske kunne blive endnu bedre kontakt til Landbrugsministeriets forskning i Foulum og Århus Universitets forskning, men det er da også meget muligt, at de fordele ikke er så store, at de kan begrunde de udgifter, der vil være forbundet med det. Derfor kan vi altså på nuværende tidspunkt sige, at vi ikke nu og her, selv om vi er enige i forslagets første del, kan komme med, hvad resultatet af overvejelserne skal være.

Når det gælder anden del af beslutningsforslaget, om, at man ikke må flytte mejeriingeniøruddannelsen, er vi altså ikke enige i det, for her er tale om et godt gennearbejdet og meget lovende projekt. Nogle dele af Forskningsudvalget var på besøg på Århus Universitet for nylig og så det sted ved Forskerparken, hvor den skal ligge. Vi hørte også om de perspektiver, der lå i, at det kom i nær berøring dels med er-

[Hanne Severinsen]

hvervslivet, dels med den forskning, der foregår i Foulum, men også det, der foregår på Århus Universitet og i Forskerparken.

Jeg er overbevist om, at der her er tale om et såre godt projekt. Det er jo i den grad støttet af erhvervet, som oven i købet også finansierer noget af det, at det ville være helt forkert ikke at gribe den mulighed for at få lavet en nydannel- se inden for hele mejeriområdet. Derfor kan vi altså ikke være enige i, at man, fordi der foregår disse overvejelser om Landbohøjskolens frem- tid, skal forsinke noget, der er så fornuftigt, som jeg altså faktisk mener at den samling, der vil komme til at foregå i Århus, er. Derfor vil jeg egentlig stiltfærdigt bede forslagsstillerne om at have lidt tålmodighed, for det kunne godt tæn- kes, at vi ender med at blive enige alle sammen. Da der altså ikke foreligger tal og beregninger nok for de to alternativer, nemlig Frederiksberg og Århus, kan vi på nuværende tidspunkt kun sige, at dette er noget, vi skal arbejde med i ud- valgene, og at det er noget, som Undervisnings- ministeriet selvfølgelig også skal arbejde videre med.

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Jeg forstod på fru Hanne Severinsen, at Ven- stre nu var klar til at træffe afgørelsen om meje- riingeniørernes fremtidige skæbne. Kan man deraf udlede, fru Hanne Severinsen, at Venstre dermed også principielt har givet tilslutning til, at Landbohøjskolens andre uddannelser skal følge med til Århus for at fastholde den sam- menhæng i levnedsmiddeluddannelserne, som fru Hanne Severinsen gjorde så meget ud af, og bindingen til forskningen og erhvervslivet? Har man derved også truffet afgørelsen om, at de ef- terfølgende investeringer skal gøres for at få Landbohøjskolen til Århus? For hvis man har det, kan der være fornuft i den beslutning, der nu er på vej til at blive truffet. Hvis man deri- mod hermed gør det, at man splitter Landbo- højskolen op og placerer den rundt omkring i hele landet, går man jo også imod det princip, som har været så kendetegnende for den nuvæ- rende undervisningsminister, nemlig at vi skul- le have samling på institutionerne og samling på uddannelserne, sådan at der var en større ef- fektivitet og udnyttelse af ressourcerne.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Jeg vil egentlig svare med at citere, hvad mi- nisteren sagde, nemlig:

»Det er min vurdering, at det nødvendige tætte samarbejde mellem Landbohøjskolen, Landbrugsministeriets forskning og erhvervet bedst opnås, hvis højskolen flyttes til Jylland, men omkostningerne ved en flytning er så sto- re, at det ikke er umiddelbart givet, at fordelene ved flytningen kan begrunde den store investe- ring.«

Det er svaret.

Pia Dahl (FP):

Det er fantastisk, så enige vi dybest set er om at tilslutte os, at der må foreligge nogle tal, og at vi må have et beslutningsgrundlag, så vi kan danne os et billede ikke mindst af økonomien med hensyn til Landbohøjskolens fremtid.

Jeg havde besluttet mig til at lytte nøje efter, hvad ministeren havde at sige, men jeg synes nu ikke, at man kan sige, at ministeren fortalte os så meget. Han gav os ikke rigtig nogle tal. Jeg forstod ikke rigtig, om man faktisk endelig har besluttet sig til, at mejeriingeniøruddannelsen skal flytte til Århus, eller det er en prøveballon, man har sendt ud i en pressemeddelelse, eller hvad.

Jeg har ikke rigtig fundet ud af, hvad beslut- ningerne er, og hvor meget vi andre kan få at skulle have sagt vedrørende beslutningerne. Men bortset fra det vil jeg da fuldstændigt kun- ne tilslutte mig ministerens afsluttende be- mærkninger, hvor han sagde, at man godt kun- ne tilslutte sig den ene del af beslutningsforsla- get, men ikke den anden, fordi man ikke sådan kan udskyde beslutninger uendeligt.

Når jeg nævner det med mejeriingeniørud- dannelsen, skyldes det jo naturligvis også, at vi i de høringssvar, vi har fået, har mærket en ko- lossalt stor modstand ud fra rent faglige syns- punkter. Vi vil i hvert fald gerne under udvalgs- arbejdet have tal på alle disse ting, så hurtigt det overhovedet kan lykkes fra ministeriets si- de, sådan at vi har et grundlag at beslutte ud fra.

Marianne Jelved (RV):

I Det Radikale Venstre er vi interesserede i, at der skabes et godt beslutningsgrundlag, for

[Marianne Jelved]

en hvilken som helst beslutning skal træffes. Også i dette tilfælde, således at man kan fremlægge planer for Landbohøjskolens fremtid.

Men det kunne nu også være ret interessant at få en diskussion om, hvad et godt forskningsmiljø egentlig er for noget, for det ved jeg ikke i dag. Jeg vil gerne komme med et eksempel. Da vi sidste år diskuterede tandlægehøjskolerne og lægeuddannelserne, skulle vi have tre steder, hvor vi havde lægeuddannelse: Odense, Århus og København.

Jeg synes ud fra sådan en husmandsfornuftig betragtning, at i et land med 5 millioner indbyggere, forholdsvis korte afstande, i hvert fald når vi sammenligner med andre lande, var det måske bedre, når man nu talte så meget om at styrke forskningen og forskningsmiljøerne, at samle disse tre lægeuddannelser ét sted. Men jeg fik at vide, at det var totalt forkert tænkt, og at forskningsmiljøer sådan set ikke har noget at gøre med den slags ting. Med den teknik, vi havde i vore dage, var det meget, meget nemt at kommunikere mellem København og Odense og Århus og frem og tilbage og på kryds og tværs, og det var faktisk ét stort forskningsmiljø.

Så sagde jeg til undervisningsministeren, at jeg syntes, vi skulle lade det være, hvor det er, for det fungerer jo godt, og det er et stort forskningsmiljø.

Så kom vi til Landbohøjskolen, og nu har jeg forstået, at det overhovedet ikke passede, det, der var mit beslutningsgrundlag sidste år. For nu ødelægger vi totalt forskningsmiljøet på Landbohøjskolen, hvis vi overhovedet bare gør os den overvejelse, om vi kunne gøre det på en anden måde. Det er så sivet ind. Det kan jo betyde, at vi må tage det hele op én gang til. Det var ikke en trussel.

Jeg kunne godt ønske mig, at vi var i stand til at få nogle mere fordomsfrie diskussioner, ikke kun i Folketinget, men også udenfor, og at vi virkelig gjorde os umage med at prøve at se, om det nu virkelig er sådan, at allerede eksisterende strukturer er de mest rigtige. Så længe vi ikke kan få sådanne fordomsfrie diskussioner, oplever jeg diskussionerne som ren og skær beton.

Jeg ved godt, at forandringer er vanskelige, men at skaffe et nuanceret beslutningsgrundlag med flere kvalificerede alternativer er endnu vanskeligere. Vi har brug for hjælp uden for de politiske kredse til at skaffe sådan et kvalifice-

ret alternativ. Så længe vi ikke kan få det, bliver konsekvenserne, at vi træffer beslutninger på det beslutningsgrundlag, vi nu engang kan skaffe os selv. Jeg spørger om, hvor mange der egentlig er interesserede i det. Derfor er dette først og fremmest en appel om, at folk også uden for Folketinget prøver at være fordomsfrie, prøver at diskutere alternative muligheder og først og fremmest prøver at være lidt åbne over for, at tingene måske kunne blive bedre, hvis man gjorde dem lidt anderledes – det kunne da godt være.

Jette Pors (CD):

Jeg fristes til at svare fru Marianne Jelved med, at det ikke er rart, når man skal være åben og give sig tid til at diskutere, pludselig at stå i en situation, hvor en enkelt uddannelse skal skæres fra sin helhed og flyttes, før diskussionen har fundet sted.

Fremtidens krav om bedre sundhed og rene miljøer er over os alle sammen, og vi er nødt til at se veterinær- og levnedsmiddeluddannelserne i det lys. Det er nødvendigt at koordinere på tværs af de kendte faggrænser. Derfor er det også særdeles relevant at koordinere de samarbejds mæssige muligheder, som kan tilbydes, ved at se på uddannelsesstedernes rent geografiske placering.

Mejeriingeniøruddannelsen er en bredt sammensat uddannelse, den har berøringsflader med de fleste, om ikke alle, områder på Landbohøjskolen, ligesom den også i sin uddannelsesform er knyttet til Danmarks Tekniske Højskole, hvor en del af uddannelsen tages.

Vi har for kort tid siden hørt om, hvordan den franske landbrugsminister arbejder på at samle veterinær- og levnedsmiddelsektorerne ét sted og, så vidt jeg har forstået, efter hidtil dansk opskrift. Vi har et par år kendt til OECD's vurdering af de danske forhold på dette område. OECD peger også på vigtigheden af at samle og koordinere uddannelserne i fødevareresektoren og jordbrugssektoren. Sammenholder vi det med de henvendelser, som allerede er nået frem til os ude fra folk uden for Tingtet, fra Forskningspolitisk Råd, FLUNA og andre, er rent personligt overbevist om, at vi ikke bør begynde en spredning af enkeltuddannelserne. Gør vi det, tror jeg, at vi alt for let bliver bondefanget, for så vil den naturlige konsekvens være, at Landbohøjskolen må flytte efter

[Jette Pors]

mejeriingeniørerne, hvor de nu end bliver flyttet hen. Der er, som det også er sagt før, ikke tilstrækkelig velanalyseret og gennemarbejdet materiale til i dag at kunne træffe endelig afgørelse om Landbohøjskolens fremtidige beliggenhed. Det er jeg helt enig med ministeren i.

Jeg har fået oplyst, at det vil koste et sted mellem 300 og 500 mio. kr. at udbygge Landbohøjskolen, hvor den ligger, men at det vil koste et sted mellem 4 og 5 mia. kr. at flytte højskolen til Jylland.

Jeg skal tilkendegive, at CD har sympati for det fremsatte forslag. Jeg vil da så gerne personligt appellere kraftigt til ministeren om at have tålmodighed og vente med at træffe en afgørelse om mejeriingeniørernes uddannelse, indtil den overordnede beslutning om Landbohøjskolen er gennemført.

Så falder jeg for fristelsen til at citere den nu afdøde tidligere formand for Folketinget Karl Skytte, der allerede i begyndelsen af 1960'erne udtrykte det sådan:

»Selvfølgelig kan højskolen spaltes, men ikke uden, at store værdier går tabt. Ikke én af dens studieretninger kan stå alene uden at svækkes derved. Ikke én kan fjernes fra fællesskabet, uden at de andre lider skade derved.«

Jeg vil så mindeligt bede om, at man erindrer det under det kommende udvalgsarbejde.

Lysholm Christensen (KRF):

Landbruget og de mange heraf afledte virksomheder er et meget væsentligt element i den danske samfundshusholdning. Styrkelse af fødevareteknologisk forskning og uddannelse er derfor meget afgørende, hvis vi skal gøre os håb om at gøre os gældende på de internationale markeder også i fremtiden. Der skal virkelig satses på forskning og uddannelse også på dette område.

KVL udfører allerede et meget kvalificeret arbejde med hensyn til uddannelse og forskning, og beslutningsforslaget her underkender da på ingen måde standarden på KVL. Men vi mener, at man lever under utidssvarende bygningsmæssige rammer og forhold, og man har med den lange diskussion om institutionens fremtid skabt usikkerhed om, hvordan tingene skal udvikle sig, og hvor der skal investeres.

Derfor ønsker vi med beslutningsforslag nr. B 22 at få fremskyndet det tidspunkt, hvor der kan foreligge en samlet plan for KVL. Geogra-

fien må vente lidt endnu. Men lad os dog få fremskaffet et forsvarligt beslutningsgrundlag!

Vi finder også fra Kristeligt Folkepartis side, at det er uheldigt for institutionen, at man stykkevis flytter delområder, for dermed forhaler man jo netop tidspunktet for at få lavet en samlet plan, og så er der ligesom ikke den samme tilskyndelse til at få det arbejde gjort.

Når vi bruger udtrykket »snarest« i beslutningsforslaget, er det netop, fordi vi mener, at det haster. Vi mener også, at vi har et godt grundlag at gå i gang på. Vi ved allerede nu en hel del om institutionen og om de muligheder, der er for tilknytning til andre forskningsmiljøer, og vi ved også en hel del om økonomien i dette her. Derfor mener vi, at vi både skal og kan handle hurtigt.

Vi frygter, at man i beslutningsprocessen vil gro fast i nogle kortsigtede økonomiske vurderinger, for afkast af forskning og uddannelse er jo netop meget langsigtet. Derfor er der behov for at tænke store og lange tanker på dette punkt.

Kristeligt Folkeparti vil ikke modsætte sig en eventuel medfinansiering fra landbrugserhvervets side. Om landbruget er interesseret i det, ved vi ikke, men vi kunne da godt ønske, at der blev vist lidt større forskerindsats og forskervilje fra erhvervets og følgevirksomhedernes side.

Men Landbohøjskolens fremtid skal besluttes her. Det er ikke erhvervet selv, der skal gøre det. Derfor er det så vigtigt, at vi hurtigt får fremskaffet et beslutningsgrundlag, så vi kan få fjernet den usikkerhed, der ligger omkring KVL.

Rahbæk Møller (SF):

Jeg kan takke for tilslutningen, for det har vist sig i dag, at der er et flertal for en saglig indstilling. Jeg synes, det er en god dag for Landbohøjskolen.

Jeg vil tilføje, at også det, fru Eva Møller sagde, jo ikke var en afkræftelse af denne stilling, og at jeg faktisk var enig i alt, hvad fru Eva Møller sagde. Fru Eva Møller lagde især vægt på, at vi skulle have et ordentligt beslutningsgrundlag. Det er jeg meget enig i. Der foreligger ikke fra forslagsstillernes side noget som helst ønske om at træffe en beslutning, før et ordentligt gennemarbejdet beslutningsgrundlag foreligger. Dermed foreligger der en kraftig opfordring til ministeren om at få et sådant beslutningsgrundlag.

[Rahbæk Møller]

Det er nu allerede ret længe siden, at ministeren fik rapporten om forskellige modeller, og ministeren har ikke reageret på den, mig bekendt ikke sat noget arbejde i værk for at kunne reagere på den, i hvert fald først på det sidste. Der lyder nu fra det samlede Folketing, forstår jeg, en kraftig opfordring til ministeren om at fremskynde udarbejdelsen af et beslutningsgrundlag, så vi kan træffe en beslutning om, hvad der skal ske med Landbohøjskolen.

Hvad angår ministeren, er jeg sådan set enig i det meste af det, ministeren sagde. Men problemet er jo, at ministeren er i klemme, fordi han på den ene side mødes med meget stærke ønsker fra Landbrugsraadets side om at flytte Landbohøjskolen til Århus – og det er Landbrugsrådet da i sin gode ret til at ønske – på den anden side mødes med meget stærke ønsker fra finansministeren om ikke at bruge et beløb af denne størrelsesorden, og det er vel dette dilemma, der er den reelle årsag til, at beslutningen bliver udskudt igen og igen.

Jeg kan godt se, det er svært, for Landbrugsrådet har indlysende indflydelse på en hvilken som helst regering, måske især på en Venstreminister, men finansministeren er jo altså også en væsentlig magtfaktor i dette spil. Jeg kan altså godt forstå klemmen, men jeg mener, vi skal ud af den og træffe en beslutning, og det forstod jeg også var ministerens ønske.

Dernæst er der spørgsmålet, hvorfor vi så ikke skal flytte mejeriingeniøruddannelsen. I den forbindelse vil jeg gerne henvise til svarene fra de to udvalg, ministeren har bedt om råd. De skriver meget utvetydigt – og nu citerer jeg fra FLUNA –:

»Derimod er Landsudvalget i en større sammenhæng alvorligt bekymret for fremtidsudsigterne for det samlede billede af jordbrugs- og veterinæruddannelserne, idet det fortsat er FLUNA's opfattelse, at disse uddannelser bør forblive samlede. Udflytningen af mejeriingeniøruddannelsen indebærer således implicit, at det efter FLUNA's opfattelse reelt er afgjort, at KVL udflyttes til Århus, og at udflytningen af mejeriingeniøruddannelsen er første skridt i denne proces. Det er en utilfredsstillende situation, at der ikke i forvejen er blevet taget stilling til KVL's fremtid på et bredt grundlag, men at udflytningen af en lille del af KVL er blevet den dominerende faktor i beslutningsgrundlaget vedrørende KVL's fremtid.«

Herefter citerer jeg fra Det Forskningspolitiske Råd:

»Såfremt Undervisnings- og Forskningsministeriet alligevel agter at udflytte mejeriingeniøruddannelsen til Århus Universitet uden en samlet plan for KVL's fremtid, tages der samtidig implicit stilling til KVL's fremtid. Rådet så hellere, at ministeriet eksplicit tog stilling hertil på et gennemanalyseret grundlag, således at der var mulighed for en langsigtet planlægning af uddannelses- og forskningsprofilen på KVL.«

Med andre ord siger begge de råd, som ministeren har bedt om rådgivning fra, så klart, som det overhovedet er muligt, at beslutningen om udflytning af mejeriingeniøruddannelsen er de facto-beslutningen om udflytning af den samlede læreanstalt.

Det er det signal, som vi ikke må sende til KVL. Den er i forvejen plaget af, at den i årevis har måttet leve med, at alle siger, at den ligger et forkert sted. Og det er et krav fra institutionen. Ingen anfægter, at Århus Universitet skal ligge i Århus, at DTH skal ligge i Lyngby, eller at Roskilde Universitet skal ligge i Roskilde. Men alle går og siger, at KVL ligger et forkert sted. Den situation skal den ud af.

Det, ministeren planlagde med hensyn til flytningen af mejeriingeniøruddannelsen, var at give besked om, at den skal flyttes, men at man ikke ved, om det bliver i 1992 eller 1997, i 2007 eller 2017, og dermed har vi for alvor smadret Landbohøjskolen – dette er også et svar til fru Marianne Jelved, der forsøgte med lidt lomme filosofi. Der er ikke tale om, at vi ikke kan se på en hvilken som helst løsning, men om, at dette signal ikke må komme til KVL, for det smadrer institutionen.

Der må gerne komme alle mulige planer for en løsning, og vi vil være helt åbne over for dem alle sammen, men ikke det her. Derfor er jeg så glad for, at der var et flertal, der tog afstand herfra.

Jeg skal føje til, at hvis beslutningen blev, at KVL skal blive liggende på Frederiksberg, og at mejeriingeniøruddannelsen skal flyttes, tror jeg, det ville være beklageligt for KVL, men jeg tror bestemt, den vil overleve, for den er ikke så afhængig af en enkelt uddannelse.

Men problemet vil være, om mejeriingeniøruddannelsen kan overleve, og det er også derfor, de to råd siger, som de gør, for hvad har me-

[Rahbæk Møller]

jeriingeniøruddannelsen brug for at læne sig op ad? Ikke så meget sektorforskningsinstituttet, det er ret utraditionelt. Man plejer faktisk ikke at have højere uddannelser, der læner sig op ad et sektorforskningsinstitut. Det, den har brug for, er dels den forskning, der foregår på Landbohøjskolen, dels den tætte tilknytning til især veterinærerne og især levnedsmiddeluddannelsen, som begge ligger på KVL og fortsat planlægges at ligge på KVL, hvor KVL så kommer til at ligge.

Ministeren havde en betragtning, der undrede mig lidt, nemlig at man i forbindelse med en eventuel udflytning af KVL kunne forvente en medfinansiering fra erhvervets side. For det første er det helt usædvanligt, at man forventer, at erhvervene skal gå ind og finansiere højere uddannelser. Det plejer at være en selvfølge – og det er det vist i alle lande – at de højere uddannelser ved universiteterne, på den tekniske højskole osv. finansieres af staten.

Det er det ene, jeg undrede mig over. Det andet er, hvor i alverden landbruget skulle få de penge fra. Det er jo en velkendt sag, at netop landbruget og levnedsmiddelindustrien i årevis har forsømt den nødvendige forskning. En del af baggrunden for, at regeringen om kort tid kommer med et fødevarerforskningspolitisk program, er netop, at landbruget og fødevarerindustrien har forsømt det, de burde gøre, og som andre erhverv gør, nemlig at varetage deres egen forskning. Det har de altså ikke haft råd til. Nu skulle de lige pludselig have råd til at gå ind og finansiere en højere læreanstalt. Det er meningsløs snak.

Jeg skal herefter bare slutte af med endnu en gang at takke for tilslutningen. Det var en god dag.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Der er usædvanlig bred enighed om for det første, at det bedste ville være at flytte hele Landbohøjskolen til Jylland. Men der er også bred enighed om, at det koster så meget, at det er noget, man må overveje meget grundigt, og det kan være, at omkostningen er så høj, at man alligevel må opgive det.

Så vidt tror jeg at alle partierne er enige, og det er derfor, man siger: Nu må regeringen altså foretage sin afvejning og komme med et udspil.

Det, der er uenighed om, er spørgsmålet om mejeriingeniøruddannelsen: Hvis nu Landbohøjskolen bliver på Frederiksberg, vil det så under alle omstændigheder være en god idé at flytte mejeriingeniøruddannelsen? Her har det været stillet op især af hr. Rahbæk Møller, som om de sagkyndige rådgivende organer har advaret imod en placering af mejeriingeniøruddannelsen i Århus, hvis Landbohøjskolen bliver på Frederiksberg. Men det er forkert. Jeg vil gerne her citere først fra høringssvaret fra Det Forskningspolitiske Råd. Her fremkommer den samme mening, som præger alle partier her i Tinget, nemlig at det bedste ville være at flytte hele butikken. Men da man skal tage isoleret stilling til spørgsmålet om at etablere mejeriingeniøruddannelsen i Århus, siger man følgende:

»Ved etableringen af Mejeriernes Forskningscenter i tilknytning til Forskerparken i Århus er der skabt en mulighed for et sammenhængende forskningsmiljø som et integreret led i uddannelsen af mejeriingeniører, ligesom der er en mulighed for at løse de fysiske problemer i forbindelse med lokaliseringen af mejeriingeniøruddannelsen.«

Og man fortsætter:

»Rådet har endvidere overvejet, hvorvidt der kunne næres betænkeligheder ved grundfagsområdet relationer til jordbrugsvidenskaberne i forbindelse med placeringen af mejeriingeniøruddannelsen i Århus. Det er imidlertid rådets opfattelse, at det grundvidenskabelige forskningsmiljø ved Århus Universitet vil være i stand til at udgøre det faglige grundlag for mejeriingeniøruddannelsen under forudsætning af, at der sikres en fortsat kontakt til de relevante miljøer på grundfagsområdet.

Rådet er i øvrigt af den opfattelse, at der ved etableringen af klare samarbejdsaftaler mellem Århus Universitet, Landbohøjskolen og Mejeriernes Forskningscenter vil kunne skabes et frugtbart forskningsmiljø inden for den mejerienskabelige forskning.«

Ingen skal således komme og sige, at Det Forskningspolitiske Råd udtaler, at der er noget som helst uholdbart ved at flytte mejeriingeniøruddannelsen til Århus. Men det bedste ville da være – det mener vi jo alle – at flytte hele butikken. Det er bare dyrt, så derfor må det overvejes lidt nøjere.

[Undervisnings- og forskningsministeren]

Endvidere citerede hr. Rahbæk Møller også FLUNA's udtalelse, altså Det Faglige Landsudvalg for de Naturvidenskabelige Uddannelser, men han glemte det afsnit, som er det afgørende i høringssvaret, og det vil jeg derfor nu citere:

»Det er således FLUNA's opfattelse, at der ikke kan konstateres konkrete uddannelsesmæssige ulemper i relation til fagudbudet på Landbohøjskolen, der vil opveje fordelene for mejeriingeniøruddannelsen ved en udflytning til Århus.«

Jeg beder om, at man læser disse høringssvar grundigt. Der er ikke noget mærkeligt i, at de synger den samme sang, som alle partierne gør, nemlig at det bedste ville være at flytte det hele, men når man så læser videre og ser dem tage stilling til det konkrete spørgsmål, hvad der ville ske, hvis mejeriingeniøruddannelsen ligger i Århus, samtidig med at Landbohøjskolen bliver liggende i København, kan man konstatere, at svaret er, at det ikke er uholdbart.

Derfor synes jeg godt, vi kan tage denne isolerede beslutning nu først, for det kunne jo være, at der gik et par måneder for ikke at sige længere tid, før der blev truffet den modige beslutning, vi alle sammen er enige om bør træffes, nemlig om Landbohøjskolen skal flyttes eller den ikke skal flyttes.

Jeg har det lidt, ligesom en tidligere konge havde det vedrørende Skåne. Det var, da danskerne startede en krig med svenskerne under overskriften: »Nu eller aldrig«, altså enten skulle Skåne generobres denne gang, eller også skulle det aldrig ske. Jeg har det ligesådan med Landbohøjskolen: Enten skal den flyttes nu, eller også skal den aldrig flyttes. Nu må vi have en afgørelse. Det er bare en pokkers vanskelig afgørelse, og det kan jo godt være, at det vil tage lidt tid, før vi får snørklet os frem til enighed, i givet fald om finansieringen, og det bliver dyrt, uanset hvad vi gør. Så også af finansielle grunde kan det trække ud, uanset om vi vælger den ene eller den anden model.

Derfor må jeg sige, at efter at tingene nu er flyttet til Foulum fra Landbrugsministeriet, og efter at mejerierne har overtaget mejeriforsøgene og flyttet dem til Århus og der er denne mulighed for at samle dette område i Århus, så lad os dog gøre det, så at dette område ikke skal generes af den vankelmøghed, som vi desværre er nødt til at udvise i så kostbare anliggender.

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Jeg forstod på ministeren, at ministeren mente, han på baggrund af debatten var i stand til at drage den konklusion, at der var bred tilslutning til at træffe en afgørelse om en udflytning til Århus.

Jeg vil gerne sige til ministeren, at han ikke kan tage Socialdemokratiet til indtægt for, at denne afgørelse kan træffes i dag. Socialdemokratiet kan ikke i dag give tilslutning til at flytte Landbohøjskolen fra Frederiksberg til Århus.

Vi mener nemlig ikke, at der i dag eksisterer et materiale, der sætter politikerne i Folketinget i stand til at træffe denne afgørelse, og ordførerne har i dag givet ministeren i opdrag at få skaffet et sådant materiale.

Det er jo sådan, at Folketingets og regeringens øverste forskningspolitiske rådgivende organ, nemlig Det Forskningspolitiske Råd, netop fortæller Folketinget og ministeren, at der ikke i dag er mulighed for at træffe en afgørelse om konsekvenserne af en udflytning af mejeriingeniøruddannelsen, og derfor beder vi ministeren om at tøve en kende med initiativet vedrørende mejeriingeniøruddannelsen, til der foreligger et grundigt udarbejdet beslutningsgrundlag for Folketinget. Så vil Folketinget også være i stand til at træffe den politiske afgørelse, som er lagt på Folketingets skuldre, og den afgørelse må vi være modne til at træffe, når materialet foreligger.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg er fuldstændig enig i hele indledningen til hr. Frank Jensens indlæg, og jeg sagde ikke det, han citerede mig for.

Rahbæk Møller (SF):

Jeg syntes nu også, jeg hørte ministeren sige, at alle var enige om, at Landbohøjskolen skulle til Århus, og det har jeg faktisk ikke hørt folk sige. Jeg hæfter mig f.eks. ved, at fru Eva Møller klart sagde, at den konservative gruppe ikke havde besluttet sig.

Jeg kan sige, at vi fra SF's side efterhånden finder diskussionen om geografi mindre væsentlig. Vi kan leve med en landbohøjskole i Århus, og vi kan leve med en på Frederiksberg. Det klart væsentlige er, at der bliver truffet en

[Rahbæk Møller]

beslutning om beliggenheden nu, så Landbohøjskolen får at vide, hvor den står, så den har mulighed for at tiltrække ordentlig arbejdskraft, osv.

Men i øvrigt var det alle ministerens citater, som jeg ville kommentere. Nu vil jeg hverken kaste mig ud i en ny citatkrig eller begynde at læse de citater op, som jeg allerede har citeret. Jeg vil bare gøre opmærksom på, at begge råd gør tydeligt opmærksom på, at man ved at beslutte sig for at flytte mejeriingeniøruddannelsen til Århus reelt har besluttet at flytte den samlede landbohøjskole. Og de advarer kraftigt imod at tage dette skridt.

Det er da rigtigt, som ministeren også citerer, at de derefter undersøger, om mejeriingeniøruddannelsen kan fungere, hvis man nu alligevel usagligt flytter den. Og dertil svarer de, at det kan den nok. Det har ministeren fuldkommen ret i.

Men det klare er – og det er det centrale – at hvis den skulle blive flyttet, sender man et signal til Landbohøjskolen om, at den nok skal flyttes til Århus, men den kan ikke få at vide hvornår. Det må ikke ske. Det kan godt være, den skal flyttes, men så skal den have det at vide præcist; så skal der træffes en beslutning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betrag-

ter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Fra medlem af Folketinget *Ebba Strange* (SF), der har orlov på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv, har jeg modtaget meddelelse om, at hun fra og med den 4. december atter kan give møde i Tinget. Stedfortræderens, *Lone Stig Andersens*, hverv som midlertidigt medlem af Folketinget ophører herefter fra nævnte dato at regne.

Fra medlem af folketinget *Peter Duetoft* (CD), der har orlov på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv, har jeg modtaget meddelelse om, at han fra og med den 5. december atter kan give møde i Tinget. Stedfortræderens, *Bodil Melgaard Haakonsens*, hverv som midlertidigt medlem af Folketinget ophører herefter fra nævnte dato at regne.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 5. december 1989 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Angående Folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 13.48
